

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра географії і туризму / Földtudományi és Turizmus Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ” / JÓVÁHAGYOM

Проректор з навчальної роботи

Tanulmányi rektorhelyettes

“ ” 20

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM**

Загальне землезнавство / Általános földtan

(шифр і назва навчальної дисципліни / a tárgy kódja és címe)

напря́м підготовки / szak 0401. Природничі науки / 0401 Természeti tudományok

(шифр і назва напряму підготовки / a szak kódja és neve)

спеціальність / szakirány 6.040104. Географія / 6.040104. Földrajz

(шифр і назва спеціальності / a szakirány kódja és neve)

спеціалізація/szagosodás

(назва спеціалізації / szagosodás neve)

2015 рік/év

Робоча програма з **Загального землезнавства** для студентів за напрямом підготовки 0401. Природничі науки, спеціальністю 6.040104. Географія.

Tantárgyi program az **Általános földtan** c. tárgyból 0401. Természeti tudományok szakirány 6.040104. Földrajz szakos hallgatók számára.

Розробники / Kidolgozók:

Іжак Т. Й. к.г.н., в.о. доцента / Dr. Izsák T. PhD, megbízott docens

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) географії і туризму
A tantárgyi programot elfogadta a tanszékértekezlet (tantárgyi bizottság) a Földtudományi és Turizmus Tanszéken

Протокол від / Jegyzőkönyv dátuma “31”серпня/augusztus 2015 року № 2015/7 száma.

Завідувач кафедри / Tanszékvezető

_____ (Молнар Й. Й. / Molnár J.)
(підпис/aláírás) (прізвище та ініціали/család- és utónév)

Дата/Dátum: “31”серпня/augusztus 2015.

© Іжак Т.Й., 2015 рік

© Izsák T., 2015 év

1. Opis навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

| Найменування показників A jellemzők megnevezése | Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень Szakirány, szak, képzettségi szint | Характеристика навчальної дисципліни A tárgy jellemzői | |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| | | денна форма навчання nappali tagozat | заочна форма навчання levelező tagozat |
| Кількість кредитів / Kreditértéke 5 | Галузь знань 0401 Природничі науки Кépzési ág 0401 Természeti tudományok | Нормативна Normatív | |
| | Напря́м підготовки 6.040104. Географія Szakirány 6.040104. Földrajz | | |
| Модулів / Modulok száma | Спеціальність (професійне спрямування): 6.040104. Географія Szak (szakosodás) 6.040104. Földrajz | Рік підготовки / Képzési évek: | |
| Змістових модулів / Tartalmi modulok 4 | | 1-й / 1-ik | |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання / Egyéni tudományos-kutatói feladat: <small>(назва / megnevezve)</small> | | Семестр/Félév | |
| Загальна кількість годин / Összóraszám: 150 | | 1-й / 1-ik | |
| | | Лекції / Előadások | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: – аудиторних: 4 – самостійної роботи студента: 6 A nappali tagozatos hallgató heti óraszám: – kontaktóra: 4 – önálló munka: 6 | Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр Кépzési szint: bachalaurátus | 30 год./óra | |
| | | Практичні, семінарські/ Gyakorlati, szeminárium | |
| | | 30 год./óra | |
| | | Лабораторні/Laboratóriumi | |
| | | год./óra | |
| | | Самостійна робота/Önálló munka | |
| | | 90 год./óra | |
| Індивідуальні завдання: Egyéni feladat: год./óra. | | | |
| | | Вид контролю: тематичні контрольні роботи, іспит Az ellenőrzés formája: moduldolgozatok, vizsga | |

Примітка / Megjegyzés:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
A kontaktórák és az önálló/egyéni feladatra szánt órák egymáshoz viszonyított aránya:

для денної форми навчання / a nappali tagozatosok számára – 0,7
для заочної форми навчання / a levelező tagozatosok számára –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladatai

Мета / Cél:

Ismereteket alakítani ki a diákokban a jelenkori földrajzról, mint a természeti-földrajzi és közgazdasági tudományok rendszeréről. Megismertetni az ember hatásával a környezetre és a természeti erőforrásokra. A tantárgy elsajátítása alapja a tudományos világnézet kialakításában a jövő földrajztanára, tanára, tudományos szakembere számára.

Завдання / Feladatok:

- előadni az elméleti alapjait és metodológiai sajátosságait a jelenkori földrajzi ismereteknek, mint a természeti-földrajzi és közgazdasági tudományok rendszerének, a földrajzi burok összetételéről, változásáról és fejlődéséről.
- kialakítani a diákokban tudományos nézeteket a földrajzi burok összetevőinek fejlődéséről és dinamikájáról.
- megismertetni a diákokat a földrajzi burok összetételével, dinamikájával, fejlődésével, az ember gazdasági tevékenységének hatásával rájuk, a litoszféra, az atmoszféra, a hidroszféra és a bioszféra evolúciós, szerkezeti és működési törvényszerűségeivel, a folyamatok dinamikájával.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен / A tantárgy teljesítése révén a hallgatónak

знати / tudnia kell:

- a jelenkori földrajztudomány rendszerét;
- a földrajztudomány fejlődésének történetét;
- a Föld alapvető fizikai paramétereit, helyét a kozmikus térben;
- a Föld mozgását és ennek következményeit;
- a földrajzi burkot, összetételét;
- a földrajzi burok törvényszerűségeit;
- a földrajzi burok összetevőinek fejlődését és dinamikáját;
- az ember hatását a környezetre.

вміти / képesnek kell lennie:

- elemezni a természeti földrajz fejlődésének történetét;
- megmagyarázni a földrajzi burok fejlődésének, összetételének, szerkezetének és működésének törvényszerűségeit;
- olvasni a világtérképeken és a féltekék térképén szemléltetett információkat;
- felhasználni az ismereteket a Föld általános törvényszerűségeiről a komplex tantárgyak és a kontinensek, óceánok, országok földrajzának tanulásakor.

3. Програма навчальної дисципліни / A tárgy programja

| Modulok | Összesen | Kontaktórák | Előadás | Gyakorlati | Önálló | Számmonkérés |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------|-----------|------------|-----------|---------------|
| I. modul. Az általános földtan a tudományok rendszerében. Általános adatok a Földről. | 24 | 12 | 6 | 6 | 12 | ZH |
| II. modul. A földrajzi burok összetevői. Litoszféra. | 46 | 16 | 8 | 8 | 30 | ZH |
| III. modul. A földrajzi burok összetevői. Atmoszféra. | 34 | 16 | 8 | 8 | 18 | ZH |
| IV. modul. A földrajzi burok összetevői. Hidroszféra. Bioszféra. | 46 | 16 | 8 | 8 | 30 | ZH |
| Összesen: | 150 | 60 | 30 | 30 | 90 | Vizsga |

Змістовий модуль 1. / 1. Tartalmi modul Az általános földtan a tudományok rendszerében. Általános adatok a Földről.

- Тема 1. / 1. Тéma: Bevezetés. Az általános földtan tárgya, feladatai és kutatási módszerei, helye a tudományok rendszerében.
- Тема 2. / 2. Тéma: A földrajzi felfedezések fő történelmi szakaszai és a földrajz, mint tudományág fejlődése.
- Тема 3. / 3. Тéma: A Föld a világűrben. A Föld helye a Naprendszerben.
- Тема 4. / 4. Тéma: A Föld alakja és méretei. A Föld napi és éves mozgása. A kontinensek és óceánok megoszlása.
- Тема 5. / 5. Тéma: Vonzási erő és földi mágnesség.

Змістовий модуль 2. / 2. Tartalmi modul A földrajzi burok összetevői. Litoszféra.

- Тема 6. / 6. Тéma: A Föld földrajzi burka. A földrajzi burok összetétele és határai.
- Тема 7. / 7. Тéma: A földrajzi burok tulajdonságai és törvényszerűségei.
- Тема 8. / 8. Тéma: A litoszféra. A litoszféra összetétele és felépítése. Kőzetek és ásványok.
- Тема 9. / 9. Тéma: A Föld belső felépítése.
- Тема 10. / 10. Тéma: Endogén folyamatok. Globális lemeztectonika. Vulkanizmus. Földrengések. Hegyképződési folyamatok.
- Тема 11. / 11. Тéma: Ekzogén folyamatok a Föld domborzatának alakulásában. Mállás.

Змістовий модуль 3. / 3. Tartalmi modul A földrajzi burok összetevői. Atmoszféra.

- Тема 12. / 12. Тéma: Az atmoszféra. Az atmoszféra összetétele és felépítése.
- Тема 13. / 13. Тéma: Szoláris, földi és légköri sugárzás. Albedó. A levegő és a földfelszín hőmérséklete.
- Тема 14. / 14. Тéma: A légnyomás. A szél. A légkör általános körforgása.
- Тема 15. / 15. Тéma: Víz a légkörben. Felhők. Légköri csapadék.
- Тема 16. / 16. Тéma: Az időjárás és az éghajlat. Szinoptikus térkép.

Змістовий модуль 4. / 4. Tartalmi modul A földrajzi burok összetevői. Hidroszféra. Bioszféra.

- Тема 17. / 17. Тéma: A hidroszféra. A víz körforgása a Földön. Felszínalatti vizek.
- Тема 18. / 18. Тéma: Felszíni vizek. Óceánok és tengerek.
- Тема 19. / 19. Тéma: A bioszféra. A Föld növény- és állatvilága. Flórabirodalmak és zoogeográfiai területek.
- Тема 20. / 20. Тéma: Talajok. A talajok típusai és elterjedésük a Földön.
- Тема 21. / 21. Тéma: Természeti övezetek. Természetvédelem. Természetvédelmi területek.

4. Структура навчальної дисципліни / A tárgy struktúrája

| Назви змістових модулів і тем A tartalmi modulok címe és témája | Кількість годин / Óraszám | | | | | | | | | | | |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|--------------------|------|---------|---------|-----------|-------------------------|--------------------|------|---------|---------|-----------|
| | денна форма / nappali | | | | | | заочна форма / levelező | | | | | |
| | Усього összesen | у тому числі/ebből | | | | | Усього összesen | у тому числі/ebből | | | | |
| | | л/ea | п/gy | лаб/lab | інд/egy | с.р./ö.m. | | л/ea | п/gy | лаб/lab | інд/egy | с.р./ö.m. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| Модуль 1 / 1. Modul | | | | | | | | | | | | |
| Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul Az általános földtan a tudományok rendszerében. Általános adatok a Földről. | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. / 1. тема Bevezetés. Az általános földtan tárgya, feladatai és kutatási módszerei, helye a tudományok rendszerében. | 1 | 1 | | | | | | | | | | |
| Тема 2. / 2. тема A földrajzi felfedezések fő történelmi szakaszai és a földrajz, mint tudományág fejlődése. | 7 | 1 | 2 | | | | 4 | | | | | |
| Тема 3. / 3. тема A Föld a világűrben. A Föld helye a Naprendszerben. | 4 | 2 | 2 | | | | | | | | | |
| Тема 4. / 4. тема A Föld alakja és méretei. A Föld napi és éves mozgása. A kontinensek és óceánok megoszlása. | 5 | 1 | | | | | 4 | | | | | |
| Тема 5. / 5. тема Vonzási erő és földi mágnesség. | 7 | 1 | 2 | | | | 4 | | | | | |
| Разом за змістовим модулем 1 Összesen az 1. tartalmi modulban | 24 | 6 | 6 | | | | 12 | | | | | |
| Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul A földrajzi burok összetevői. Litoszféra. | | | | | | | | | | | | |
| Тема 6. / 6. тема A Föld földrajzi burka. A földrajzi burok összetétele és határai. | 5 | 1 | | | | | 4 | | | | | |
| Тема 7. / 7. тема A földrajzi burok tulajdonságai és törvényszerűségei. | 1 | 1 | | | | | | | | | | |
| Тема 8. / 8. тема A litoszféra. A litoszféra összetétele és felépítése. Kőzetek és ásványok. | 5 | 1 | 2 | | | | 2 | | | | | |
| Тема 9. / 9. тема A Föld belső | 7 | 1 | 2 | | | | 4 | | | | | |

| | | | | | | | | | | | | |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|-----------|--|--|-----------|--|--|--|--|--|--|
| Flórabirodalmak és zoogeográfiai területek. | | | | | | | | | | | | |
| Тема 20./ 20. тема Talajok. A talajok típusai és elterjedésük a Földön. | 7 | 1 | 2 | | | 4 | | | | | | |
| Тема 21./ 21. тема Természeti övezetek. Természetvédelem. Természetvédelmi területek. | 7 | 1 | 2 | | | 4 | | | | | | |
| Разом за змістовим модулем 4 Összesen a 4. tartalmi modulban | 46 | 8 | 8 | | | 30 | | | | | | |
| Усього годин / Összesen | 150 | 30 | 30 | | | 90 | | | | | | |

5. Теми семінарських занять / A szemináriumi foglalkozások témája

| № | Назва теми / A téma címe | Кількість Годин Óraszám |
|----|------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1. | Szeminárium 1. Vonzási erő és földi mágnesség. | 2 |
| 2. | Szeminárium 2. Endogén folyamatok. | 2 |
| 3. | Szeminárium 3. Exogén folyamatok | 2 |
| 4. | Szeminárium 4. Szoláris, földi és légköri sugárzás. | 2 |
| 5. | Szeminárium 5. Víz a légkörben. | 2 |
| 6. | Szeminárium 6. Felszínalatti vizek. | 2 |
| 7. | Szeminárium 7. Flórabirodalmak és zoogeográfiai területek. | 2 |
| | Разом / Összesen | 14 |

6. Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások témája

| № | Назва теми / A téma címe | Кількість годин Óraszám |
|---|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1 | Gyakorlati munka 1. Földrajzi felfedezők, földrajztudósok. | 2 |
| 2 | Gyakorlati munka 2. A Naprendszer bolygói. | 2 |
| 3 | Gyakorlati munka 3. Ásványok és kőzetek genetikai osztályozása. | 2 |
| 4 | Gyakorlati munka 4. Földtörténeti táblázat. | 2 |
| 5 | Gyakorlati munka 5. Meteorológiai műszerek. | 2 |
| 6 | Gyakorlati munka 6. Szinoptikus térkép. | 2 |
| 7 | Gyakorlati munka 7. Talajtípusok metszete. | 2 |
| 8 | Gyakorlati munka 8. A földrajzi övezetek természetvilága. | 2 |
| | Разом / Összesen | 16 |

7. Самостійна робота / Önálló munka

| № | Назва теми / A téma címe | Кількість годин Óraszám |
|---|---------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1 | A földrajztudomány fejlődése a XIX–XX. században. | 4 |
| 2 | Ausztrália névjegyzéke. | 4 |
| 3 | Eurázsia névjegyzéke. | 4 |

| | | |
|----|------------------------------------------------------------------|-----------|
| 4 | A földrajzi burok tulajdonságai, törvényszerűségei és fejlődése. | 4 |
| 5 | A litoszféra. Gyűrődések és rögök. | 2 |
| 6 | A Föld belső felépítése és hője. | 4 |
| 7 | A lemeztectonika. | 4 |
| 8 | Hegységek és síkságok. | 2 |
| 9 | Afrika névjegyzéke. | 4 |
| 10 | Szigetek és félszigetek. | 2 |
| 11 | Észak-Amerika névjegyzéke. | 4 |
| 12 | Domborzatformáló folyamatok. | 4 |
| 13 | Optikai, elektromos és hangjelzések. | 4 |
| 14 | Dél-Amerika névjegyzéke. | 4 |
| 15 | Időjárás. | 2 |
| 16 | Éghajlat. | 4 |
| 17 | Éghajlati övezetek és éghajlattípusok. | 4 |
| 18 | Talajvíz. | 2 |
| 19 | Rétegvíz. | 4 |
| 20 | Gleccserek. | 2 |
| 21 | A tengervíz jellemző tulajdonságai. | 4 |
| 22 | Óceánok névjegyzéke. | 4 |
| 23 | A tengervíz mozgása. | 4 |
| 24 | Dagály és apály. | 2 |
| 25 | Természeti övezetek. | 4 |
| 26 | Antropogén hatás a természetre. | 4 |
| | Разом / Összesen | 90 |

8. Методи навчання / A tanulás módszerei
Előadások, gyakorlati foglalkozások és önálló munkák.

9. Методи контролю / Az ellenőrzés formái

- Tematikus ellenőrző dolgozatok az előadások, gyakorlati munkák és önálló munkák tematikájából.
- Az önálló munkák tematikája alapján készített referátumok és feladatok.
- Vizsga.
 - A gyakorlati munkák (8) külön-külön értékelődnek. Az idejében, helyesen és akkurátusan elkészített gyakorlati munka 1 pontot ér. Összesen az elérhető pontszám a gyakorlati munkákért 8 pontig terjed.
 - A kiselőadásért a szemináriumi (7) foglalkozáson 1 pont jár. Az összesen megszerezhető pontszám 7 pontig terjed.
 - A névjegyzék leadásáért 1 pont jár. Összesen a névjegyzékekért (6) megszerezhető pontszám 6 pontig terjed.
 - A referátum (1 a félév alatt, amelyet a tanár jelöl ki) értéke 3 pont.
 - A modulzáró dolgozat megírása kötelező (mindegyik modul végén) és 4 pontig értékelődik. Összesen megszerezhető pontszám 16 pontig terjed.
 - A vizsgatételek három vizsgakérdésből vannak összeállítva, amelyek mindegyike 0-tól 20 pontig értékelődik. Összesen a vizsgán 0-60 pontot lehet megszerezni.

Шкала оцінювання: національна та ECTS / A nemzetközi és nemzeti osztályozás skálája

| | | | |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján | |
| | Osztályzat az ECTS szerint | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat | для заліку beszámoló |

| | | | |
|--------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 90-100 | A | відмінно / jeles | зараховано megfelelt |
| 82-89 | B | добре / jó | |
| 74-81 | C | | |
| 64-73 | D | задовільно / elégséges | |
| 60-63 | E | | |
| 35-59 | FX | незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével | не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével |
| 0-34 | F | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével |

10. Методичне забезпечення / Módszertani ellátottság

Сземлітето апаг презентацио формажабан мултимедиа киветито сегітсегівел. Укран, оросз ес магар серзрок танкюнавеінек ес сегеданагаінак felhasználása.

Аз „Алталанос földтан” тантарга тантаргамадсері еллатасазоу felhasználható:

- аз елоадасок jegyzetéнек nyomtatott ес електронікус валтозата;
- szemléltetési апаг (сэмák, táblázatok, természetföldrajzi térképek, földrajzi atlaszok);
- szétosztható апаг;
- а Földtudományі ес Turizmus Tanszék ес а főiskola könyvtáранак сегеданагаі ес tudományos monográfiái.

11. Рекомендована література / Ajánlott szakirodalom

Базова / Alapművek

1. Багров М. В. та ін.: Загалъне землезнавство. „Лібідь”, Кіів, 2001.
2. Олійник Я. Б. та ін.: Загалъне землезнавство. „Знання”, Кіів, 2008.
3. Borsy Zoltán: Általános természetföldrajz. „Nemzeti Tankönyvkiadó”, Budapest, 1992.
4. Mendöl Tibor: A földrajztudomány az ókortól napjainkig. „ELTE Eötvös kiadó”, Budapest, 1999.

Допоміжна / Kiegészítő olvasmányok

1. Гвоздецкий Н.А.: Основные проблемы физической географии. Москва., “Высшая школа”, 1979.
2. Геренчук К.И.: Общее землеведение. Москва., “Высшая школа”, 1984.
3. Ермолаев М.М.: Введение в физическую географию. Ленинград., Изд. Ленинградского Университета, 1975.
4. Марков К.К. и др.: Введение в физическую географию. Москва., “Высшая школа”, 1978.
5. Половинкин А.А.: Основы общего землеведения. Москва., Учпедгиз. 1958.
6. Саушкин Ю.Г.: Географическая наука в прошлом, настоящем, будущем. Москва., “Просвещение”, 1980.
7. Boros László: Általános természeti földrajzi gyakorlatok. „Nemzeti Tankönyvkiadó”, Budapest, 1997.
8. Földrajzi világtalasz. „Cartographia”. Budapest, 1998.
9. Gábris-Marik-Szabó: Csillagászati földrajz. „Nemzeti Tankönyvkiadó”, Budapest, 1996.

10. Izsák Tibor: Természetföldrajzi fogalmak szótára. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Beregszász, 2004.
11. Jakucs László: Általános természeti földrajzi gyakorlatok. Budapest, 1991.
12. Péczely György: Éghajlatlan. „Nemzeti Tankönyvkiadó”, Budapest, 1996.

12. Інформаційні ресурси / Informatikai eszközök

| | |
|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| www.geograf.com.ua | www.geoknigi.com |
| www.geoswit.ucoz.ru | www.ukrmap.su/uk |
| www.geografica.net.ua | www.ukrainaincognita.com |
| www.geo-teacher.at.ua | www.zakon2.rada.gov.ua |

13. Vizsgakérdések

1. A földrajztudomány helye a tudományok rendszerében. A földrajzi tudományok rendszere.
2. Alexander Humboldt. Munkássága, jelentősége a földrajztudományban.
3. Földrajzi felfedezések a XVI-XIX. században. Jelentős kutatók.
4. A földrajzi térképek osztályozása. A térkép fejlődése az ókortól napjainkig.
5. A XX. század és a jelenkor földrajzi felfedezései. Kutatások napjainkban.
6. A földrajztudomány fejlődése az ókori Görögországban. Jelentős tudósok
7. Az Antarktisz felfedezése és tanulmányozása. Jelentős kutatók.
8. Az Északi- és Déli-sark meghódítása. Rual Amundsen munkássága.
9. Az Északi-sark tanulmányozása. F. Nansen kutatásai.
10. Az első földkörüli utazás. Fernano Magellán.
11. Amerika felfedezése. Kolumbusz Kristóf
12. V.V. Dokucsajev. Munkássága, jelentősége a földrajztudományban.
13. A Föld fizikai állapota. Földmágnesség.
14. A kontinensek és óceánok megoszlása a Földön.
15. A Föld helye a világegyetemben és a Naprendszerben.
16. A földrajz ágazatrészei. A természeti-földrajz tárgya, céljai, tagolódása.
17. A Föld fizikai állapota. Nehézségi erő.
18. A Földrajzi burok törvényszerűségei. Ritmikus jelenségek.
19. A Hold – a Föld kísérője. A Hold sajátosságai. Holdfogyatkozás.
20. A Föld Napkörüli mozgása.
21. A Föld saját tengelye körüli mozgása.
22. A Föld Napkörüli mozgása.
23. A földrajzi burok. A földrajzi burok tulajdonságai és törvényszerűségei.
24. Egységesség – a földrajzi burok törvényszerűsége.
25. A földrajztudomány fejlődése a XVI. század előtt. Jelentős kutatók.
26. Övezetesség a földrajzi burokban.
27. Ausztrália felfedezése. Abel Tasman és James Cook.
28. A Naprendszer. A Naprendszer keletkezése és felépítése.
29. Az anyag és energia körforgása a természetben.
30. A Föld alakja és méretei. Kutatása.
31. Metamorf kőzetek. A metamorf kőzetek keletkezése és osztályozása.
32. Litoszféra – Föld szilárd kérgé. Összetétele, felépítése.
33. Magmás kőzetek. Keletkezésük, csoportosításuk.
34. Vulkánizmus. A vulkánok keletkezése, felépítése, csoportosítása.
35. A földkéreg lassú vízszintes és függőleges mozgása.
36. Földrengések. A földrengések természete, keletkezésük. Szeizmikus övezetek.
37. A Föld belső szerkezete. A gömbhéjak sajátosságai.
38. A kontinensvándorlás wegeneri elmélete. Lemeztektonika.
39. Légköri frontok. Ciklonok és anticiklonok.
40. Geoszinklinális és antiklinális. A földkéreg fejlődése.

41. A földfelszín és a levegő hőmérséklete, a hőmérséklet változása a magassággal és a mélységgel.
42. A Föld domborzatformái. Hegységek és síkságok. Óceáni fenékdomborzat.
43. A földkéreg szerkezetét formáló endogén folyamatok.
44. A légkör felépítése. A légkör vastagsága, és annak kutatása.
45. Hegyképződési és eróziós folyamatok.
46. A légkör összetétele. A légkör anyaga és szerkezete.
47. A Föld belső szerkezete. A Föld belső hője és annak változása.
48. Légtömegek. A légtömegek természete és hatása az éghajlatra.
49. Időjárás. Tudományos és népi időjárás-előrejelzés.
50. Szoláris, Földi és légköri sugárzás.
51. Éghajlat. Az éghajlat változása és öveződése.
52. A hőmérséklet váltakozása a légkörben. Inverzió.
53. Víz a légkörben. Felhő és köd.
54. A levegő mozgása. A szél. Szélrendszerek. Állandó és időszakos szelek.
55. A Föld fényvisszaverő képessége. Albedó.
56. Üledékes kőzetek. Az üledékes kőzetek osztályozása.
57. Légköri csapadék. Csapadékfajták. A csapadék mérése.
58. Víz a légkörben. Kondenzáció és szublimáció.
59. Optikai, elektromos és hangjelzések a légkörben.
60. Víz a légkörben. Felhő és köd.
61. Tavak. A tavak genetikai osztályozása.
62. A folyók táplálása. Táplálási típusok.
63. Folyók. A folyók osztályozása. A folyóvölgy felépítése.
64. A tengervíz kémiai tulajdonságai. A tengervíz sótartalma és annak változása.
65. Az óceán vizének fizikai tulajdonságai, hőmérséklete és annak változása.
66. A Föld vízburka. A víz körforgása, fizikai és kémiai tulajdonságai.
67. Az óceánok vizének fizikai tulajdonságai. Óceáni áramlatok.
68. Mocsarak. A mocsarak természetvilága, osztályozása.
69. A tengervíz fizikai és kémiai jellemzői. A tengervíz hullámozása.
70. Apály és dagály jelenségek. A Hold és a Nap szerepe.
71. A Föld növényvilága. A növényvilág övezetessége.
72. A Föld állatvilága. Zoogeográfiai területek.
73. Szárazföldi jégtakaró. Gleccserek.
74. Bioszféra – az élet burka. A bioszféra összetétele és jelentősége.
75. A folyó munkája, folyóerózió. Mederformálás.
76. Partformák és fejlődésük. Szigetek és félszigetek.
77. Víz a légkörben. Párolgás. Kondenzációs folyamat.
78. A talaj fogalma és funkciói. Talajszíntek.
79. Talajképződés. A talaj tulajdonságai.
80. Talajtípusok. Talajföldrajz. Talajszíntek.
81. Talajképződés. A talaj tulajdonságai.
82. A Csendes-óceán. A Csendes óceán földrajzi sajátosságai.
83. A természet és a társadalom kölcsönhatása. Ökológia.
84. Felszínalatti vizek. Talajvíz és rétegvíz.
85. Az Atlanti-óceán. Az Atlanti-óceán földrajzi sajátosságai.
86. Az óceánok élővilága. Az élővilág osztályozása.
87. Talajszerkezet, talajmetszet.
88. A Föld növényvilága. Flórabirodalmak.
89. A folyók természeti sajátosságai. A folyók vízjárása.
90. A Föld állatvilága. Zoogeográfiai területek

14. Mintateszt / Зразок тесту

I. modul

1. változat:

1. A földrajztudomány helye a tudományok rendszerében. A földrajzi tudományok rendszere.
2. A Föld alakja és méretei. Kutatása.
3. Földrajzi felfedezések a XVI–XIX. században. Jelentős kutatók.

2. változat:

1. A Föld fizikai állapota. Földmágnesség.
2. Ausztrália felfedezése. Abel Tasman és James Cook.
3. A Föld helye a világegyetemben.

3. változat:

1. A földrajztudomány fejlődése az ókori Görögországban. Jelentős tudósok.
2. A Föld fizikai állapota. Nehézségi erő.
3. A Naprendszer. A Naprendszer keletkezése és felépítése.

4. változat:

1. Az Antarktisz felfedezése és tanulmányozása. Jelentős kutatók.
2. A Föld Napkörüli mozgása.
3. Az első földkörüli utazás. Fernano Magellán.

5. változat:

1. Az Északi- és Déli-sark meghódítása. Rual Amundsen munkássága.
2. A Hold – a Föld kísérője. A Hold sajátosságai. Holdfogyatkozás.
3. A Föld saját tengelye körüli mozgása.

6. változat:

1. Amerika felfedezése. Kolumbusz Kristóf.
2. A Föld helye a Naprendszerben.
3. A XX. század és a jelenkor földrajzi felfedezései. Kutatások napjainkban.

II. modul

1. változat:

1. Litoszféra – Föld szilárd kérgé. Összetétele, felépítése.
2. Magmás kőzetek. Keletkezésük, csoportosításuk.
3. Vulkanizmus. A vulkánok keletkezése, felépítése, csoportosítása.

2. változat:

1. A földkéreg lassú vízszintes és függőleges mozgása.
2. Földrengések. A földrengések természete, keletkezésük. Szeizmikus övezetek.
3. Övezetesség a földrajzi burokban.

3. változat:

1. A kontinensvándorlás wegeneri elmélete. Lemeztektonika.
2. Az anyag és energia körforgása a természetben.
3. A Föld domborzatformái. Hegységek és síkságok. Óceáni fenékdomborzat.

4. változat:

1. Üledékes kőzetek. Az üledékes kőzetek osztályozása.

2. Hegyképződési és eróziós folyamatok.
3. A Föld belső szerkezete. A Föld belső hője és annak változása.

5. változat:

1. A földkéreg szerkezetét formáló exogén folyamatok.
2. A Földrajzi burok törvényszerűségei. Ritmikus jelenségek.
3. Metamorf kőzetek. A metamorf kőzetek keletkezése és osztályozása.

6. változat:

1. A földkéreg szerkezetét formáló endogén folyamatok.
2. A földrajzi burok. A földrajzi burok tulajdonságai és törvényszerűségei.
3. Geoszinklinális és antiklinális. A földkéreg fejlődése.

7. változat:

1. A Föld belső szerkezete. A gömbhéjak sajátosságai.
2. Egységesség – a földrajzi burok törvényszerűsége.
3. Törmelékes üledékes kőzetek.

III. modul

1. változat:

1. Légköri frontok. Ciklonok és anticiklonok.
2. A földfelszín és a levegő hőmérséklete, a hőmérséklet változása a magassággal és a mélységgel.
3. A légkör felépítése. A légkör vastagsága, és annak kutatása.

2. változat:

1. Légtömegek. A légtömegek természete és hatása az éghajlatra.
2. A légkör összetétele. A légkör anyaga és szerkezete.
3. Időjárás. Tudományos és népi időjárás-előrejelzés.

3. változat:

1. Szoláris, Földi és légköri sugárzás.
2. Éghajlat. Az éghajlat változása és öveződése
3. Víz a légkörben. Párolgás. Kondenzációs folyamat.

4. változat:

1. Víz a légkörben. Felhő és köd.
2. A hőmérséklet váltakozása a légkörben. Inverzió.
3. Légnyomás. A légnyomás változása a magassággal.

5. változat:

1. Éghajlattípusok.
2. A levegő mozgása. A szél. Szélrendszerek. Állandó és időszakos szelek.
3. A Föld fényvisszaverő képessége. Albedó.

6. változat:

1. Légköri csapadék. Csapadékfajták. A csapadék mérése.
2. Víz a légkörben. Kondenzáció és szublimáció.
3. Optikai, elektromos és hangjelzések a légkörben.

IV. modul

1. változat:

1. A folyók táplálása. Táplálási típusok.
2. Felszínalatti vizek. Talajvíz és rétegvíz.

3. A tengervíz kémiai tulajdonságai. A tengervíz sótartalma és annak változása.

2. változat:

1. Az óceán vizének fizikai tulajdonságai, hőmérséklete és annak változása.
2. A Föld vízburka. A víz körforgása, fizikai és kémiai tulajdonságai.
3. Folyók. A folyók osztályozása. A folyóvölgy felépítése.

3. változat:

1. Mocsarak. A mocsarak természetvilága, osztályozása.
2. A tengervíz fizikai és kémiai jellemzői. A tengervíz hullámozása.
3. Apály és dagály jelenségek. A Hold és a Nap szerepe.

4. változat:

1. Szárazföldi jégtakaró. Gleccserek.
2. A folyó munkája, folyóerőztetés. Mederformálás.
3. A Csendes-óceán. A Csendes óceán földrajzi sajátosságai.

5. változat:

1. Az óceánok vizének fizikai tulajdonságai. Óceáni áramlatok.
2. Partformák és fejlődésük. Szigetek és félszigetek.
3. A folyók természeti sajátosságai. A folyók vízjárása.

6. változat:

1. A Föld növényvilága. A növényvilág övezetessége.
2. Bioszféra – az élet burka. A bioszféra összetétele és jelentősége.
3. Talajtípusok. Talajföldrajz. Talajszintek.

7. változat:

1. A talaj fogalma és funkciói. Talajszintek.
2. Talajképződés. A talaj tulajdonságai.
3. A Föld állatvilága. Zoogeográfiai területek.

8. változat:

1. A természet és a társadalom kölcsönhatása. Ökológia.
2. Talajszerkezet, talajmetszet.
3. A Föld növényvilága. Flórabirodalmak.